

Motion till riksdagen 2008/09:Sk495

av Staffan Anger och Margareta Pålsson (m)

Skatteflyktslagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatteflyktslagen (1995:575).

Motivering

En av den demokratiska rättsstatens viktigaste stöttepelare är att rättsliga påföljder skall grundas på brott mot befintlig lagstiftning (legalitetsprincipen). Den enskilde skall således kunna agera i enlighet med rådande lagstiftning utan att riskera att drabbas av rättsliga återverkningar. Så länge man följer lagen skall en individ inte tilldömas ett straff, eller omvänt: utan en lag som överträds kan inte ett straff utdömas.

Detta förhållningssätt ter sig idag närmast som självklart, men med ett obegripligt undantag: skatteflyktslagen. Lagens syfte är att motverka skatteplanering genom en generalklausul som innebär att en skattskyldig individ kan tilldömas ett straff trots att han/hon vidtagit civilrättsligt fullt giltiga transaktioner och konstruktioner, men där den uppnådda effekten innebär en skattelindring som står i strid med lagstiftarens intentioner. Den praktiska konsekvensen av lagen är således att en person som enkelt uttryckt utnyttjar kryphål i skattelagstiftningen kan dömas för att bryta mot hur lagstiftaren tänkt att lagen skall tillämpas.

Av ett antal skäl är denna lag till sin konstruktion orimlig och dessutom principiellt omoralisk. För det första är dess rättstillämpning oförutsägbar. Då ett ärende framställs av skattemyndigheten rörande misstanke om brott mot skatteflyktslagen genomförs en genomsyn av transaktionen/konstruktionen ifråga där skattemyndigheten skall utröna vad dess egentliga syftet var. Därmed finns ett utrymme för ett omfattande godtycke och egen tolkning av domstolar och myndigheter. Detta kan få som konsekvens att personer kan riskera att dömas olika i likartade situationer beroende på omständigheter som

Fel! Okänt namn på

vilken handläggare på skattemyndigheten som granskar ärendet ifråga, eller vilken domare som dömer i ett överklagandemål. Denna procedur är från rättslig synpunkt ytterst tveksam och rättsosäker. Flertalet röster har höjts mot att metoden står i strid med skyddet mot godtycklig expropriering, vilken är stadgad i såväl den svenska grundlagen som i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Blott utgångspunkten för lagen om ”handlingar som strider mot lagstiftarens intentioner” ger ett nästan bisarrt godtyckligt rättsläge ur tolkningssynpunkt. ”Lagstiftaren” är inte ett subjekt som kan tillskrivas något liknande syfte eller en vilja bortom vad som de facto står i lagen eller förarbeten. Om inte annat bör rimligen lagstiftaren kunna uttrycka sin vilja i skrift när lagarna författas. Visserligen är det möjligt att begära ett förhandsavgörande från skattemyndigheten, men detta förändrar inte lagens principvidrighet.

Utöver detta signalerar dessutom skatteflyktslagen en nonchalant flathet från lagstiftarens sida. Om problem med skatteplanering uppdagas skall problemen adresseras genom att lagen korrigeras, inte genom att slentrianmässigt och på rättsosäker grund hänvisa till att ett fullt laglydigt agerande strider mot lagstiftarens avsikter.

Stockholm den 29 september 2008

Staffan Anger (m)

Margareta Pålsson (m)